สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 3 วัสดุ อุปกรณ์ สารเคมี และวิธีการทดลอง	34
บทที่ 4 ผลการทดลองและวิจารณ์ผล	54
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	121
ภาคผนวก ก ความเข้มข้นน้ำตาลซูโครส กลูโคส ฟรุกโตส และสัดส่วนมวลน้ำตาลแต่ละชนิดต่อกรัมลำไยอบแห้ง จากการสกัดวิธี ST30, S24, S24B30, และ B30x2	122

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข	การเตรียมสารสกัดลำไยเข้มข้น	125
ภาคผนวก ค	วิธีการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ด้วยถังความดันฆ่าเชื้อ	126
ภาคผนวก ง	การเตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อ	128
ภาคผนวก จ	การเตรียมแหล่งอาหารไนโตรเจนเข้มข้นสำหรับอาหารเลี้ยงเชื้อที่มีสารสกัดลำไยอบแห้งและลำไยสดเป็นแหล่งอาหารคาร์บอนในการเพาะเลี้ยงหัวเชื้อ	129
ภาคผนวก ฉ	การเตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อสารสกัดลำไยอบแห้งและลำไยสดระดับ 100, 150 และ 1,500 มิลลิลิตร สำหรับการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์	130
ภาคผนวก ช	การวัดความเข้มข้นมวลชีวภาพแห้ง	132
ภาคผนวก ซ	การวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 600 นาโนเมตร	133
ภาคผนวก ฌ	การทำให้ผนังเซลล์ยีสต์เกิดรูรั่ว	134
ภาคผนวก ญ	การวิเคราะห์โปรตีนที่ละลายได้ด้วยวิธี Bradford	135
ภาคผนวก ฎ	การวิเคราะห์ค่ากิจกรรมการทำงานของเอนไซม์ไพรูเวตดีคาร์บอกซิเลส	137
ภาคผนวก ฏ	การวิเคราะห์ความเข้มข้นน้ำตาลและสารประกอบอินทรีย์โดยวิธีโครมาโตกราฟีของเหลวประสิทธิภาพสูง	140
ภาคผนวก ฐ	การวิเคราะห์ความเข้มข้นฟีนิลแอซิติลคาร์บินอล	144
ภาคผนวก ฑ	การทดลองไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่นในระบบของเหลวสองชั้นแบบแยกชั้น	145
ประวัติผู้เขียน		152

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
2.1	พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ลำไยปี 2548 – 2552	6
2.2	การบริโภคลำไยสดและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ และการส่งออกปี 2548 – 2552	6
2.3	ปริมาณ และมูลค่าส่งออกผลิตภัณฑ์ลำไย (ปี 2542 – 2552)	7
2.4	ส่วนประกอบ การใช้งาน และประเทศที่ใช้เชื้อเพลิงทางเลือกจากเอทานอล	10
3.1	จุลินทรีย์ 15 สายพันธุ์ ที่ใช้ในการทดลอง	34
4.1	ค่าเฉลี่ยและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนประสิทธิภาพการสกัด (คะแนนเต็ม 100) สำหรับวิธีสกัดต่างชนิด	59
4.2	การเปลี่ยนแปลงค่าของแข็งทั้งหมดที่ละลายได้ ค่าการดูดกลืนแสง และค่าความเข้มข้นมวลชีวภาพ ระหว่างเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์ 5606D,5606F และ 5020F	85
4.3	ค่าระดับความเป็นกรดด่างเฉลี่ย อัตราการลดลงเฉลี่ยของค่าของแข็งทั้งหมดที่ละลายน้ำ อัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยของค่าการดูดกลืนแสง อัตราการเพิ่มขึ้นของความเข้มข้นมวลชีวภาพ อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะเฉลี่ย และ เวลาเฉลี่ยที่จุลินทรีย์ใช้ในการเพิ่มจำนวนเป็น 2 เท่า สำหรับ 5606D, 5606F และ 5020F	86
4.4	อัตราการลดลงสูงสุดของค่าของแข็งทั้งหมดที่ละลายได้ อัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุดของค่าการดูดกลืนแสง อัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุดของความเข้มข้นมวลชีวภาพ อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะสูงสุด และเวลาน้อยสุดที่ใช้ในการเพิ่มจำนวนจุลินทรีย์เป็น 2 เท่า สำหรับ 5606D, 5606F และ 5020F	87

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.5	การเปลี่ยนแปลงของระดับการลดลงของความเข้มข้นน้ำตาลซูโครส กลูโคสและฟรุกโตส ระดับการเพิ่มขึ้นของเอทานอล ระหว่างเวลาเริ่มต้นและเมื่อสิ้นสุดการเพาะเลี้ยงเชื้อจุลินทรีย์ และสัดส่วนการผลิตเอทานอล สำหรับ 5606D, 5606F และ 5020F	88
4.6	อัตราการลดลงเฉลี่ยของน้ำตาลซูโครส กลูโคส และฟรุกโตส อัตราการผลิตเอทานอลเฉลี่ย อัตราการลดลงเฉลี่ยของน้ำตาลซูโครส กลูโคส และฟรุกโตสจำเพาะ และอัตราเฉลี่ยการผลิตเอทานอลจำเพาะ สำหรับ 5606D, 5606F และ 5020F	89
4.7	อัตราการลดลงสูงสุดของน้ำตาลซูโครส กลูโคส และฟรุกโตส อัตราการผลิตเอทานอลสูงสุด อัตราการลดลงสูงสุดของน้ำตาลซูโครส กลูโคส และฟรุกโตสจำเพาะ และอัตราสูงสุดการผลิตเอทานอลจำเพาะ สำหรับ 5606D, 5606F และ 5020F	90
4.8	การเปรียบเทียบทางสถิติความเข้มข้นของ PAC ที่ผลิตได้ในชั้นบัฟเฟอร์จากกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	102
4.9	การเปรียบเทียบทางสถิติความเข้มข้นของ PAC ที่ผลิตได้ในชั้นสารอินทรีย์จากกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	103
4.10	การเปรียบเทียบทางสถิติความเข้มข้นเฉลี่ยของ PAC ที่ผลิตได้จากกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	104
4.11	การเปรียบเทียบระดับความเป็นกรดด่างในชั้นฟอสเฟตบัฟเฟอร์ภายหลังกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	106
4.12	สัดส่วนโดยปริมาตรของชั้นสารอินทรีย์ต่อชั้นบัฟเฟอร์ในกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	108
ฎ.1	ส่วนประกอบและความเข้มข้นของสารเคมีในสารละลายคาร์โบ-ไลเกสบัฟเฟอร์	137
ฎ.2	ปริมาณสารเคมีต่างๆในสารละลายคาร์โบไลเกสบัฟเฟอร์	137
ฎ.3	แสดงสภาวะที่ใช้สำหรับคอลัมน์ HPLC เพื่อวิเคราะห์ความเข้มข้น PAC	138

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
2.1	ลำไย (*Dimocarpus longan*)	4
2.2	พื้นที่เพาะปลูกลำไยในประเทศไทย	8
2.3	ราคาลำไยทั้งช่อพันธุ์อีดอผลขนาดคละ ปี 2542 – 2552	9
2.4	กระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่นเพื่อผลิต PAC และผลิตภัณฑ์ข้างเคียง	27
2.5	การผลิตเอทานอลในเซลล์ยีสต์	28
2.6	กระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่นระบบของเหลวสองชั้นแบบอิมัลชั่นเพื่อผลิต PAC	30
3.1	ชุดเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์ระดับ 100 มิลลิลิตร	43
3.2	การเก็บตัวอย่างในการทดสอบผลกระทบของการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจนสำหรับเชื้อจุลินทรีย์ 15 สายพันธุ์	44
3.3	ขั้นตอนการวิเคราะห์ตัวอย่างสำหรับการทดลอง 3.4.2	45
3.4	ชุดเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์ระดับ 1,500 มิลลิลิตร	46
3.5	ขั้นตอนการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์ระดับ 1,500 มิลลิลิตร	47
3.6	กระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่นระบบของเหลวสองชั้นแบบแยกชั้นในอัตราส่วน 1:1	51
3.7	แผ่นงานสำหรับกรอกค่าเฉลี่ยและค่าความคลาดเคลื่อนที่ต้องการเปรียบเทียบกันทางสถิต	52
3.8	แผ่นงานแสดงผลการเปรียบเทียบทางสถิติ	53
4.1	ความสัมพันธ์ระหว่างร้อยละของสัดส่วนมวลน้ำตาลที่สกัดได้ต่อเนื้อลำไยอบแห้ง และความเข้มข้นทั้งหมดของน้ำตาลทั้งหมดที่สกัดได้	55
4.2	ความเข้มข้นของน้ำตาลซูโครส ฟรุกโตส และกลูโคสที่สกัดได้รวมถึงสัดส่วนมวลน้ำตาลแต่ละชนิดต่อกรัมลำไยอบแห้งในกรณีสกัด B30	61
4.3	การเปรียบเทียบค่าสูงสุดคะแนนประสิทธิภาพการสกัดสัมพัทธ์ต่อค่าใช้จ่ายและเวลาสกัดจากแต่ละวิธีสกัด	62

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.4	การเปรียบเทียบปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ทั้งหมด และค่าความเข้มข้นของโปรตีนจากแต่ละวิธีสกัด	63
4.5	ความเข้มข้นน้ำตาล กลูโคส ฟรุกโตส และซูโครส สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน ที่เวลา 0 ชั่วโมง	66
4.6	ความเข้มข้นน้ำตาล กลูโคส ฟรุกโตส และซูโครส สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน ที่เวลา 48 ชั่วโมง	66
4.7	ความเข้มข้นน้ำตาล กลูโคส ฟรุกโตส และซูโครส สำหรับกรณีที่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน ที่เวลา 0 ชั่วโมง	67
4.8	ความเข้มข้นน้ำตาล กลูโคส ฟรุกโตส และซูโครส สำหรับกรณีที่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน ที่เวลา 48 ชั่วโมง	67
4.9	ความเข้มข้นน้ำตาลทั้งหมดที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	68
4.10	ความเข้มข้นน้ำตาลทั้งหมดที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	68
4.11	ความเข้มข้นมวลชีวภาพแห้งที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	70
4.12	ความเข้มข้นมวลชีวภาพแห้งที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	70
4.13	ความเข้มข้นเอทานอลที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	72
4.14	ความเข้มข้นเอทานอลที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	72
4.15	ระดับความเป็นกรดด่างที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	73
4.16	ระดับความเป็นกรดด่างที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	74
4.17	ค่าของแข็งทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	75
4.18	ค่าของแข็งทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	76

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.19	ค่าการดูดกลืนแสงที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	77
4.20	ค่าการดูดกลืนแสงที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	77
4.21	ความเข้มข้นโปรตีนที่ละลายได้ที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่ไม่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	78
4.22	ความเข้มข้นโปรตีนที่ละลายได้ที่เวลา 0 และ 48 ชั่วโมง สำหรับกรณีที่มีการเติมแหล่งอาหารไนโตรเจน	79
4.23	จลนพลศาสตร์การเจริญเติบโตสำหรับ 5606D	83
4.24	จลนพลศาสตร์การเจริญเติบโตสำหรับ 5606F	84
4.25	จลนพลศาสตร์การเจริญเติบโตสำหรับ 5020F	84
4.26	จลนพลศาสตร์การผลิตโปรตีน กิจกรรมการทำงานของเอนไซม์ PDC กิจกรรมการทำงานจำเพาะของเอนไซม์ PDC เทียบกับความเข้มข้นโปรตีนที่ละลายได้ และกิจกรรมการทำงานจำเพาะของเอนไซม์ PDC เทียบกับความเข้มข้นมวลชีวภาพแห้ง	96
4.27	ความเข้มข้น PAC ที่ผลิตได้ในชั้นบัฟเฟอร์จากกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	102
4.28	ความเข้มข้น PAC ที่ผลิตได้ในชั้นสารอินทรีย์จากกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	103
4.29	ความเข้มข้นเฉลี่ยของ PAC ที่ผลิตได้จากกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	104
4.30	ระดับความเป็นกรดด่างในชั้นฟอสเฟตบัฟเฟอร์ในกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	105
4.31	สัดส่วนโดยปริมาตรของชั้นสารอินทรีย์ต่อชั้นบัฟเฟอร์ที่ได้จากกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่น	107
ก.1	ความเข้มข้นของน้ำตาลซูโครส ฟรุกโตส และกลูโคสที่สกัดได้ รวมถึงสัดส่วนมวล น้ำตาลแต่ละชนิดต่อกรัมลำไยอบแห้งในกรณีสกัด ST30	122

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ก.2	ความเข้มข้นของน้ำตาลซูโครส ฟรุกโตส และกลูโคสที่สกัดได้ รวมถึงสัดส่วนมวล น้ำตาลแต่ละชนิดต่อกรัมลำไยอบแห้ง ในกรณีสกัด S24	123
ก.3	ความเข้มข้นของน้ำตาลซูโครส ฟรุกโตส และกลูโคสที่สกัดได้ รวมถึงสัดส่วนมวล น้ำตาลแต่ละชนิดต่อกรัมลำไยอบแห้ง ในกรณีสกัด S24B30	123
ก.4	ความเข้มข้นของน้ำตาลซูโครส ฟรุกโตส และกลูโคสที่สกัดได้ รวมถึงสัดส่วนมวล น้ำตาลแต่ละชนิดต่อกรัมลำไยอบแห้ง ในกรณีสกัด B30x2	124
ฉ.1	การเติมแหล่งอาหารไนโตรเจนด้วยเทคนิคปลอดเชื้อ	131
ญ.1	ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นสารละลายมาตรฐาน albumin bovine fraction V	136
ฏ.1	โครมาโตรแกรมของน้ำตาลซูโครส กลูโคส ฟรุกโตส กรดแอซีติก และเอทานอล	141
ฏ.2	เส้นโค้งความเข้มข้นมาตรฐานน้ำตาลซูโครส	141
ฏ.3	เส้นโค้งความเข้มข้นมาตรฐานน้ำตาลกลูโคส	142
ฏ.4	เส้นโค้งความเข้มข้นมาตรฐานน้ำตาลฟรุกโตส	142
ฏ.5	เส้นโค้งความเข้มข้นมาตรฐานกรดแอซีติก	143
ฏ.6	เส้นโค้งความเข้มข้นมาตรฐานเอทานอล	143
ฐ.1	โครมาโตแกรมของ PAC กรดเบนโซอิก และเบนซาลดีไฮด์	144
ฑ.1	ขวดทดลองกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่นระบบของเหลวสองชั้นแบบแยกชั้นก่อนการทดลอง	151
ฑ.2	ขวดทดลองกระบวนการไบโอทรานส์ฟอร์เมชั่นระบบของเหลวสองชั้นแบบแยกชั้นหลังการทดลอง	151

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved